

Valdkond	Sotsiaalained
Kursuse nimetus	Lähiajalugu III
Klass	12. klass
Kursuse eesmärk	Ajalooõpetuse eesmärk on kujundada õppijaid, kes on suutelised analüüsima ja mõistma maailma, milles nad elavad, ning tunnevad asjaolusid ja sündmusi, mis on maailmas juhtunud. Ajalooõpetuses omandavad õpilased kultuuriruumis orienteerumiseks teadmisi oma kodukoha ning maailma minevikust ja kultuuripärandist ning erinevatest väärtussüsteemidest. Aine vahendusel hakkab õpilane teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ja tõlgendama minevikusündmusi ning -protsesse, nende omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi.
Kursuse sisu lühikokkuvõte	<p>Kommunism kriisis. Nõukogude süsteemi arenguvõimaluste ammendumine. Külma sõja kaotus. Sisemised vastuolud. Sõltuvus välismaailmast. Gerontokraatia.</p> <p>Kommunistliku süsteemi lagunemine. Gorbatšovi reformid. Rahulolematuse kasv. Pinged Idablokis. Satelliitriikide lahkumine NSVL mõjusfäärist. Saksamaa ühinemine. NSVL sisepinged. NSVL lagunemine. Augustiputš.</p> <p>Uus ärkamisaeg. Periodiseerimine. Uue ärkamisaja mõiste ja olemus. Perestroika ja glasnosti rakendamine Eestis. Fosforiidisõja sisu ja mõju. Ühiskonna politiseerituse tõus ja miitingud. Organisatsioonide loomine. IME programm.</p>

	<p>Iseseisvuse taastamine. Suveräänsusdeklaratsioon ja õiguslik lahti ühendamine NSVL-ist. Eesti Vabariigi sümbolika taastamine. Ülemineku-aeg. Poliitilised liikumised ja nende tegevus iseseisvuse taastamise eel. EKP sisekriis ja lagunemine.</p> <p>Iseseisvuse taastamine. Sündmuste keskvoimu kontrolli alt väljumine ja Jaanuarikriis. Augustiputši sündmustik Eestis ja NSVL-is. Iseseisvuse taastamise protsess ja rahvusvaheline tunnustus. Poliitiline kompromiss iseseisvusmeelsete jõudude vahel.</p> <p>Vaba Eesti. Reformikava. Rahareform. Põhiseadusliku korra taastamine ja valimised. Poliitiline maastik. Turumajandusele ülemineku mõjud. Erastamine. Omandireformi sisu ja mõju. Narva referendum. Juulilepped ja okupatsiooni lõpp Eestis.</p> <p>Unipolaarne maailm. Demokratiseerumise protsess ja arengud. Relvakonfliktid – Lahesõda, Jugoslaavia lagunemine, Rwanda genotsiid.. Kolmanda maailma areng ja inimõiguse olukord. Venemaa segaduste keerises. Euroopa Liidu ja NATO laienemine.</p> <p>Multipolaarne maailm. Venemaal revanšistlik autokraatia kujunemine. Hiina tõus. Sõda terrorismiga. Araabia kevad. Konfliktikolled Euroopas – Kosovo küsimus. Potentsiaalsed konfliktikolled ja tsivilisatsioonide kokkupõrkepunktid tänapäevases maailmas.</p>
Lõiming teiste õppeainete ja päriseluga	<p>Seosed õppeainetega - Korrektne eneseväljendus ja sõnavara arendamine – eesti keel. Atlase kasutamine sõjategevuse ja poliitilise kaardi muutumise jälgimisel – geograafia. Allikmaterjalide otsimine ja nendega tutvumine – võõrkeeled. Demokraatiade tõusu ja langust mõjutavad tegurid – ühiskonnaõpetus. Õppekäikudel osalemine ja liikumine – liikumisõpetus. Tehnoloogiline progress ja selle võimalikus – füüsika ja keemia.</p> <p>Seosed päriseluga – Sõda soodustavate ja takistavate tegurite tundmine. Ebademokraatlike protsesside märkamine. Allikakriitiline lähenemine. Kultuurinähtuste tundmine. Sotsiaalsete arengute väärtustamine.</p>

Akadeemilise aususe arendamine	Kursuse alguses tutvustatakse õpilastele Miina Härma Gümnaasiumi akadeemilise aususe juhendit. Selgitatakse ausa käitumise põhimõtteid ning ebaausa käitumise tagajärgi. Arutluse kirjutamise eel selgitatakse, mis on plagiaat. Esitluste ja arutluste puhul jälgitakse korrektset viitamist. Kursus lõpeb suulise või kirjaliku arvestusega.
Õppija profiili rakendamine	Uuriv – õpilane uurib erinevaid relvakonflikte ja nende kirjeldusi. Teadmishimuline – õpilased väljendavad ja avardavad iseseisvate töödega oma silmaringi. Mõtlev – õpilased peavad analüüsima informatsiooni ning rakendama allikakriitikat. Suhtlev – õpilane peab koostööd kaasõpilastega kursust kokkuvõtva materjali läbitöötamisel. Põhimõttekindel – õpilane esitab oma tööd tähtaegselt ning ettenähtud viisil. Avatud meelega – õpilane tutvub erinevate ideoloogiatega ning mõistab nende eelseid. Julge – Õpilane võtab pidevalt sõna ja avaldab arvamust käsitletavate teemade osas. Peegeldav – õpilane teadvustab oma teadmislünkasid ning võtab kasutusele meetmeid nende korrigeerimiseks.
Õpioskuste, sh digioskuste arendamine	Enesejuhtimisoskused – Organiseerimine, korraldamine: enda aja, ülesannete ja tegevuste juhtimine - võtab tundi kaasa vajalikud töö- ja õppevahendid Õpilased võtavad kaasa või hangivad digitaalse ligipääsu õpikule tutvumaks allikmaterjalidega. Õpilastel on märkmete tegemiseks vajalikud vahendid ja vihik. Enesejuhtimisoskused – Meeleseisundi juhtimine: keskendumisvõime parandamine, meeleseisundiga toimetulemine – harjutab ebameeldivuste, ebaõnnestumiste ja vigade järel taas tõusmist Õpilastele on võimaldatud tööde mitmekordne järele sooritamine. Töö uuesti sooritamine on lubatud ka positiivsete hinnete puhul võimaldamaks õpilünkade täitmise järel saavutada esialgselt loodetud hea tulemus.

	<p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas – Õppeülesannete sooritamine sobivas digitaalses õpikeskkonnas; veebipõhiste õppevahendite sihipärane kasutamine</p> <p>Õpilased esitavad töid kasutades erinevaid digitaalseid keskkondi, valides sobiva lähtuvalt tööülesandest. Koostatud tööd on esitatavad asjakohaste digivahendite abil.</p>
Õpitulemused	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) analüüsib ajalooperioodide iseloomulikke tunnuseid, vaimulaadi ja erinevuste põhjusi, mõistab ja analüüsib ajaloolise arengu jätkuvust ja muutuste põhjusi, mõistab minevikus elanud inimeste elu ajaloolises kontekstis ning üksiksiku valikute ja otsuste tähtsust inimkonna ajaloo kujundamisel;2) analüüsib Eesti ajalugu Euroopa ja maailma ajaloo kontekstis ning mõistab vastastikuseid seoseid;3) mõistab tänapäeva Eesti ühiskonna kujunemise ajaloolist tausta, tunneb ära mineviku mõjutusi;4) mõistab, et inimeste eluviisi, väärtushinnanguid ja ühiskonnaelu mõjutavad religioon ja ideoloogiad, mõistab teaduse ning kultuuri arengu ja tehnoloogiliste muutuste mõju ühiskonnale ja nende vastastikuseid seoseid;5) mõistab suurriikide mõju maailma majandusele ning poliitikale eri ajastuil, analüüsib riikidevahelist koostööd ja konfliktide lahendamise viise;6) analüüsib demokraatlike ja mittedemokraatlike riikide arengu põhijooni;7) mõistab ajaloosündmuste ja -protsesside erineva tõlgendamise põhjusi ja tagajärgi, analüüsib kriitiliselt infot, eristab fakti arvamusest;8) tunneb inimkonna kultuurisaavutusi ja mõistab kultuuri järjepidevust;9) mõttestab enda rolli kultuuri kandjana ja kultuuripärandi säilitajana, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kultuuri rolli enesemääratlemises;10) mõistab inimtegevuse ja keskkonna vastastikust mõju.
Hindamine	<p>Perioodi hinne kujuneb tunniaktiivsusest, arutlustest, esitlustest ja kirjalikest töödest.</p>
Õppekäigud, projektid, külalisesinejad jms	<p>Külalistund iseseisvuse taastamise protsessist osavõtnuga.</p>

Õppetöö diferentseerimine	Ajaloo-olümpiaad. Perioodi tööde järele vastamine. Filmi- ja kirjandussoovitused huvitatutele. Individuaalsed või grupiviisilised konsultatsioonid.
Õppematerjalid	M. Laar. Lähiajalugu III. Tallinn, Avita 2014. A. Kriiska jt. Eesti ajaloo atlas. Tallinn, Avita 2006. L. Lepik. Ajaloo atlas gümnaasiumile. Tartu, Regio. 2000. A. Pajur jt. Eesti ajalugu VI. Tartu, Ilmamaa 2005